

Η δύση του «βασιλιά Ήλιου», Λουδοβίκου ΙΔ'

Όλα ήταν υπέροχα για τον βασιλιά Ήλιο στα 1683. Ο Λουδοβίκος ΙΔ' ζούσε το ζενίθ της δόξας του, χωρίς να αντιλαμβάνεται πόσο εύκολα μπορούσε να ξεκινήσει η αντίστροφη μέτρηση. Ένα χρόνο πριν, είχαν πεθάνει ο συνετός υπουργός Οικονομικών, Κολμπέρ, και η γυναίκα του, Μαρία Θηρεσία. Χήρος, ο βασιλιάς συνδέθηκε με τη μαρκησία ντε Μεντνόν, τη «μαρκησία Τώρα» (maintenant, μεντνάν = τώρα), όπως την είπαν οι Γάλλοι, παίζοντας με την προφορά. Για τον Λουδοβίκο και την αριστοκρατία, όλα πήγαιναν όμορφα. Ο λαός, όμως, άρχιζε να μην αντέχει τις όλο και πιο δυσβάσταχτες φορολογίες και το αίμα, που ξοδευόταν στις μάχες. Περισσότερο απ' όλους, οι ουγενότοι (χριστιανοί διαμαρτυρόμενοι) ήταν εκείνοι που υπέφεραν, παρ' όλο που, από το 1598, ίσχυε το διάταγμα της Νάντης, που αναγνώριζε την ύπαρξή τους. Στα 1685, ο Λουδοβίκος ανακάλεσε την ισχύ του διατάγματος και οι Ουγενότοι ξαναβρέθηκαν σε διωγμό: 400.000 το έσκασαν από τη Γαλλία, ενώ οι υπόλοιποι προσποιήθηκαν τους καθολικούς.

Με τα χρήματα μιας νέας φορολογίας, ο Λουδοβίκος έφτιαξε πάλι στρατό και ξεκίνησε νέα εισβολή, στη Γερμανία αυτή τη φορά (1688). Με γοργή προέλαση, νικούσε παντού κι απειλούσε το Μανχάιμ, όταν στράφηκαν εναντίον του και οι Άγγλοι του Γουλιέλμου της Οράγγης. Η ειρήνη του 1697 βρήκε τους Γάλλους να κρατούν Στρασβούργο, Φραντς, Κοντέ, το Ποντισερί στην Ινδία και τη Νέα Σκοτία στην Αμερική (στο σημερινό Καναδά) αλλά και να αναγνωρίζουν τον Γουλιέλμο ως βασιλιά της Αγγλίας. Το κράτος, όμως, είχε τα κακά του χάλια. Χρήματα δεν υπήρχαν, ο λαός πεινούσε και τα ανθρώπινα αποθέματα σε στρατιώτες άρχιζαν να εξαντλούνται.

Στην Ισπανία, ο Κάρολος Β' δεν έλεγε να πεθάνει. Παρ' όλ' αυτά, ο Λουδοβίκος της Γαλλίας κι ο Γουλιέλμος της Αγγλίας υπέγραψαν συμφωνητικό, για το διαμελισμό της ισπανικής αυτοκρατορίας, μετά το θάνατο του άτεκνου βασιλιά. Στο συμβόλαιο υπήρχε πρόβλεψη και για τον Λεοπόλδο της Γερμανίας, καθώς ίσχυε ακόμη μια μυστική συμφωνία, που είχαν υπογράψει ο Λουδοβίκος κι ο Λεοπόλδος, στις 20 Ιανουαρίου του 1668. Οι Ισπανοί, βέβαια, δεν ήθελαν να διαλυθεί η χώρα τους. Ο Κάρολος ζήτησε τη συμβουλή του πάπα κι άφησε με διαθήκη τον θρόνο στον εγγονό του Λουδοβίκου ΙΔ', ως τον πλησιέστερο συγγενή.

Όταν επιτέλους ο Κάρολος πέθανε, στα 1700, ο Λουδοβίκος πρότεινε στον αυτοκράτορα της Γερμανίας να δεχτεί το συμφωνητικό του διαμελισμού. Εκείνος αρνήθηκε. Ο Λουδοβίκος θεώρησε άκυρη τη συμφωνία κι έστειλε τον εγγονό του να πάρει το θρόνο της Ισπανίας, ως Φίλιππος Ε'. Ο πόλεμος για τη διαδοχή της Ισπανίας ήταν, πια, αναπόφευκτος.

Ξέσπασε, το 1702, λίγο πριν να πεθάνει ο Γουλιέλμος της Αγγλίας. Αντίπαλοι οι Γαλλία και Ισπανία από τη μια και η υπόλοιπη Ευρώπη δυτικά της Πολωνίας και της Οθωμανικής αυτοκρατορίας από την άλλη πλευρά. Κράτησε δέκα χρόνια και στη διάρκειά του έγιναν φοβερές σφαγές. Μόνο στη μάχη του Μαλμπλακέ (1709) σκοτώθηκαν σε μια μέρα 12.000 Γάλλοι και 22.000 αντίπαλοί τους.

Η Γαλλία έφτασε στα όρια της φτώχειας. Στο εσωτερικό της, πρώτα οι ουγενότοι (1702) κι έπειτα οι χωρικοί άρχισαν εξεγέρσεις. Αναζητώντας χρήματα, ο Λουδοβίκος έφτασε να φορολογεί γάμους και βαπτίσεις. Ο λαός υπέφερε. Το ένα δέκατο του πληθυσμού ήταν ζητιάνοι και τα εννέα δέκατα φτωχοί. Οι περιγραφές μιλούν για ζωντανούς σκελετούς, ανθρώπους ρακένδυτους, που ζούσαν σε καλύβες.

Καθώς όλοι πολεμούσαν, η γη έμενε ακαλλιέργητη. Ο φοβερός χειμώνας του 1708 - 9 ήλθε να συμπληρώσει την καταστροφή. Τα πάντα πάγωσαν. Σχεδόν όλα τα νεογέννητα πέθαναν. Φυσικά, δε συνέβη το ίδιο και με το μωρό, που γεννήθηκε στις 15 Φεβρουαρίου του 1709 και που έμελλε να γίνει ο βασιλιάς Λουδοβίκος ΙΕ'. Στους τοίχους του Παρισιού εμφανίζονταν συνθήματα κατά του βασιλιά με τη λέξη Ραβαγιάκ (ο Φραγκίσκος Ραβαγιάκ δολοφόνησε, στα 1610, τον βασιλιά Ερρίκο Δ').

Όμως, ο Λουδοβίκος χρειαζόταν χρήματα για τον πόλεμο. Επέβαλε φορολογία 10% σε όλα τα εισοδήματα, προσθέτοντάς την σ' αυτές που ήδη υπήρχαν. Την άνοιξη και το καλοκαίρι ήλθαν τα χειρότερα: Λιμός απειλούσε τις πόλεις. Οι μαυραγορίτες έκρυβαν τα λιγοστά τρόφιμα. Η Λιόν επαναστάτησε. Πάνω από 30.000 χωρικοί πολιόρκησαν την Καόρ. Εξεγέρσεις συγκλόνιζαν το Κερσί και το Περιγκόρ. Οι χωρικοί κυρίευαν τους πύργους των ευγενών. Έξω από τα ανάκτορα, ζητιάνευε ακόμη και το προσωπικό που ενωνόταν με τα πλήθη των πεινασμένων και καταριόταν τον βασιλιά.

Όμως, και οι αντίπαλοι είχαν εξαντληθεί. Στα 1711, η βασίλισσα Άννα της Αγγλίας πρότεινε ειρήνη. Την ίδια χρονιά, ο νέος βασιλιάς της Αυστρίας Κάρολος ΣΤ' των Αψβούργων, έδειχνε ικανοποιημένος με τα κέρδη της αυτοκρατορίας. Οι διαβουλεύσεις κράτησαν καιρό. Στις 11 Απριλίου του 1713, υπογράφηκε η συνθήκη της Ουτρέχτης: Ειρήνη για 26 χρόνια.

Στο εδαφικό, η μοιρασιά έμοιαζε περίπου με αυτή που είχε προταθεί στα 1701, πριν από τον πόλεμο. Όμως, η Αγγλία βγήκε μεγάλη ναυτική δύναμη σε βάρος της Ολλανδίας. Και η Αυστρία προέκυψε η μεγάλη δύναμη στη στεριά: Μιλάνο, Σικελία, Νεάπολη, Βέλγιο προσαρτήθηκαν στην αυτοκρατορία. Ταπεινωμένος, έχοντας χάσει την όρεξή του, ενεργούμενο ενός Ιησουίτη, ο Λουδοβίκος ΙΔ' πέθανε μέσα σε φριχτούς πόνους, την 1^η Σεπτεμβρίου 1715. Ερειπωμένη, η Γαλλία βάδιζε, αναπόφευκτα, προς την επανάσταση του 1789.

Ο Λουδοβίκος είχε πει: «Après moi, la deluse» (Μετά από μένα η καταστροφή). Τα γεγονότα τον δικαίωσαν.

Δείτε επίσης: [Λουδοβίκος ΙΔ', ο «βασιλιάς Ήλιος»](#)